

TEGEN DE KWAKZALVERIJ

REDACTIE-ADRES: J. Th. Balk, Keverberg 54, Amsterdam-Z.

Opgericht 1 Januari 1881

MARKANTE FACETTEN

Repercussies naar aanleiding van het rapport van de staatscommissie-De Vreeze (IV)

door A. P. N. de Groot, arts, voorzitter
Vereniging tegen de Kwakzalverij

Niet alleen de, reeds uitvoerig beschreven, **nalatigheden** van de — **politieke** — **Overheid** hebben het ambtelijk apparaat, waaraan de gezondheidszorg in den lande is opgedragen, belet op doeltreffende wijze zijn taak te vervullen. Ook een drie-tal — minder in het oog vallende — andere organisatorische **tekortkomingen** hebben hiertoe ongetwijfeld naar verhouding het hunne bijgedragen.

1. Tot voor enige jaren was de Staatszorg voor de Volksgezondheid **ondergeschoven** bij een Departement, dat slechts indirecte — n.l. louter sociale — contacten had met **medische** aangelegenheden. Een zo belangrijk onderdeel van de totale Staatsbehandling — het bereiken van een optimale gezondheid van het hele Nederlandse volk — was tot dan **niet toevertrouwd** aan een eigen, **onafhankelijk**, ministerie!!

Deze — foutieve — constellatie hield in, dat een van de meest fundamentele onderdelen van onze Staatsbemoeyenis meer dan een eeuw lang **niet werd behartigd** door **deskundigen** op het onderhavige gebied, doch gedirigeerd door — **politieke** — gezagsdragers, die niet beschikten over enige vakbekwaamheid inzake **medische** behoeften en noodzakelijkheden.

MINISTERIE

2. Een paar jaar geleden kwam hierin — voor het eerst in ons Staatsbewind — een grote verbetering, doordat er een **APART MINISTERIE** van Volksgezondheid en Milieuhygiëne werd gecreëerd.

Zéér terecht werd aan het hoofd van dit nieuwbakken Ministerie een — als medicus gekwalificeerde, dus op zijn ambtsgebied deskundige — politicus aangesteld. Een apotheker dr. P. Siderius is (nog steeds) secretaris-generaal van het ministerie.

Een dergelijke configuratie was reeds door ons in het Maandblad tegen de Kwakzalverij van maart 1966 — en wel in het

slotartikel van een reeks „Beleidsaspecten” — als de enig juiste bestuurssamenstelling aangewezen. Van deze, uit gericht organisatorisch oogpunt bezien, doeltreffende opbouw werd echter reeds bij de eerstvolgende wisseling in de Regeringscoalitie weer afgeweken.

Bij de laatste kabinetsformatie toch kwam als Minister — aan het hoofd van het Departement van Volksgezondheid en Milieuhygiëne niet een medicus uit de bus, maar een — op dit ambtsgebied niet deskundige — juriste. Als Staatssecretaris voor de Afdeling Volksgezondheid werd aan een — op generlei wetenschappelijke achtergrond stoelende — functionaris de voorkeur gegeven boven een — ter zake kundige — vakbekwame politicus. Het gemis aan medisch-deskundig inzicht bij beide nieuwe ambtsbekleders is inmiddels — niet bepaald ten bate van een belangrijk onderdeel van de geestelijke gezondheidszorg — reeds duidelijk aan het licht getreden.

STAATSTOEZICHT

3. Tot na de tweede wereldoorlog was het Staatstoezicht op de Volksgezondheid, niet alleen in de politieke top, maar ook in al zijn **ambtelijke geledingen** op allesbehalve optimale wijze georganiseerd.

In deze ambtelijke sector ontbrak het, zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht, aan een hoogst gunstige **personeelsbezetting**. Wat het tekort aan deskundige functionarissen aangaat, moge hier nader worden ingegaan op de toenmalige bezetting bij de geneeskundige sector.

- Het ontbrak de Geneeskundige Hoofdinspectie aan specialisten in diverse onderdelen van de geneeskunst.
- In het gehele land waren slechts 6 regionale geneeskundige inspecties.

ACHTERSTAND

Door deze onderbezettingen kwam dan

ook al spoedig na de bevrijding schril aan het licht hoezeer — mede door een andere inadequate plaatsvervulling met geoeftend personeel — een zeer ernstige **achterstand** in tal van werkzaamheden was komen te ontstaan. Deze handicap was van tē groter nadeel voor een goede behartiging van de gezondheidszorg, omdat in de jaren na de bezetting — door een enorme vooruitgang in medisch- en technisch kennen en kunnen — tal van nieuwe, ten onzent nog nimmer toegepaste, inzichten en mogelijkheden aan de orde moesten worden gesteld.

In het belang van een welbegrepen zorg voor de Volksgezondheid bleek het dan ook onontkomelijk in de kortst mogelijke tijd in al deze ernstige lacunes te voorzien. De, zo noodzakelijke, verbeteringen in deze droevige situatie werden bereikt door:

sub a. aan de Geeskundige Hoofdinspectie een aantal — op verschillende onderdelen van de Gezondheidszorg deskundige — specialisten toe te voegen als Inspecteur in Algemene Dienst. Hierdoor ontstond de gelegenheid in den vervolge:

- landelijke plannen ter — uniforme — sanering van meerdere takken van dienst door te voeren en
- de regionale Geneeskundige Inspecteurs bij moeilijkheden in hun ambtsgebied met deskundige adviezen bij te staan.

sub b. door het aantal regionale geneeskundige inspecties tot een 10-tal te verhogen om alle provincies — behalve Drente, dat aan Groningen gekoppeld bleef — over een eigen Geneeskundige Inspecteur van de Volksgezondheid te doen beschikken.

In verband met deze, dringend noodzakelijke, verbetering in de regionale situatie konden — met uitzondering van de beide Geneeskundige Inspecteurs in de provin-

VERVOLG OP BLZ. 24

Wetenschappelijk niet-verantwoorde gezondheidsbemoeyenis is KWAKZALVERIJ

BLZ. 23

Hoe de inspectorale schoen ging wringen

VERVOLG VAN BLZ. 23

cies Noord- en Zuid-Holland — de overige 4 functionarissen hun drukke werkzaamheden, uitgestrekt over twee — veelal uiteengelegen — provincies, beperken tot slechts één gewest.

Behalve het omschreven hiaat ter zake van de topfunctionarissen was ook de bezetting met administratief personeel — zowel bij de Geneeskundige Hoofdinspectie als bij de regionale Geneeskundige Inspecties — kwalitatief en kwantitatief ten enen male onvoldoende. Noodzaak tot uitbreiding — ook in deze sector — vond mede zijn rechtvaardiging in het feit, dat niet alleen tal van nieuwe inzichten baan hadden gebroken, maar dat — mede hierdoor — bovendien niet aan een grote vermeerdering van werkzaamheden viel te ontkomen.

Voor welke — vrijwel onoplosbare — moeilijkheden de verantwoordelijke werkers aan het front van de landelijke gezondheidszorg kwamen te staan, moge blijken uit — slechts enkele van de vele — authentieke gegevens, geput uit eigen levenis.

OPSPORING

Bij de installatie als Geneeskundig Inspecteur werd een — apart schriftelijk — bewijs tot opsporingsbevoegdheid ontvangen. Kersvers uit een langjarige, drukke, huisartsenpraktijk ontsproten — volkomen onkundig met andere ambtelijke besognes dan die, gelegen op het strikt geneeskundige vlak — werd dit bewijs opgevat als een soort niet te ontkomen — opdracht. De kwintessens van deze opvatting zou — in al zijn onaanmerkelijke gevolgen — al spoedig leiden tot het inzicht, dat hier de inspectorale schoen toch wel in hevige mate wrong.

1. Na nauwelijks enige maanden in de nieuwe baan werkzaam te zijn geweest, werd een klacht ontvangen over veelvuldige uitoefening van allerlei geneeskundige handelingen door een onbevoegde, die in dienst zou staan bij een praktiserende huisarts. Laatstgenoemde zou de onbevoegde, die in oorlogstijd zijn sporen als „Sanitater” ruimschoots had verdiend, dermate het vertrouwen hebben geschonken, dat hij deze verschillende onwettige handelingen zou hebben opgedragen. De binnengekomen klacht lag de nieuwe Geneeskundig Inspecteur danig zwaar op de maag. Niet ingewerkt door zijn voorganger of diens — tijdelijke — vervanger, noch ook door de Overheid in staat gesteld zich op de hoogte te (laten) stellen van wezenlijke moeilijkheden, in zijn nieuwe baan te verwachten, wist hij niet op welke wijze dit onverwachte varkentje te

wassen. Na langdurig beraad kwam hij uiteindelijk tot de slotsom verplicht te zijn **ambtshalve** zoveel mogelijk bewijsstukken op te sporen, door — in hoogst eigen persoon — als „pseudo-rechercheur” de hort op te gaan.

DEURMAT

2. De opzet om bij enkele — door klager opgegeven — patiënten eigenmachtig nadere informaties in te winnen, leverde bij een drietal van dezen goed bruikbare resultaten op. Bij een vierde echter werden niet-voorzien moeijkheden ondervonden. Wat toch bleek hier het geval:

Toen de bewoonster haar huisdeur had geopend zette de pseudo-rechercheur onder bekendmaking van zijn ambtelijke hoedanigheid en van het doel van zijn komst, reeds — in alle onschuld — een voet op de deurmat. Ware deze stap achterwege gebleven, dan zou hem de deur voor zijn neus zijn dichtgedaan, omdat de bewoonster niet had begrepen, dat zij met een officiële Rijksambtenaar had te doen, die enige inlichtingen bij haar wou komen inwinnen. Nu de vreemdeling eenmaal op de vloermat stond nodigde zij hem welwillend binnen en volgde er een langdurig, vriendelijk, onderhoud, dat vele interessante gegevens opleverde.

Na deze — psychisch nogal inspannende — recherche-tocht op zijn bureau teruggekomen besepte de — in dit soort zaken nog erg onervaren — ambtenaar, dat het in feite beneden de „standing” van een Geneeskundig Inspecteur moest worden geacht met het mombakkes van een rechercheur voor huizen binnen te dringen door zijn voet tussen de deur te plaatsen.

STRAPATSEN

3. Wie zou menen, dat met de — nare — ervaringen bij bovenomschreven strapatsen opgedaan, de gekwelde Geneeskundig Inspecteur terzake van deze klacht af zou zijn van verdere ambtelijke temptaties, vergist zich schromelijk.

Er volgden welhaast nog zenuwslopende dagen omdat het verzamelde bewijsmateriaal moest worden geordend en daarna verwerkt tot een tweetal processen-verbaal met aansluitende klachten bij kanton-gerecht en Medisch Tuchtcollege. Tegen de inhoud van deze juridisch-ambtelijke stukken mocht geen enkele aanmerking door een rechtskundig raadsman kunnen worden gelanceerd, daar dan de kans groot zou zijn, dat de aanklager het proces zou verliezen. Het lukte tenslotte — na veel hoofdbrekens en het lozen van talloze diepe zuchten — een en ander vrij bevredigend voor elkaar te krijgen.

Maar ook deze — de Geneeskundig Inspecteur ten enen male **niet liggende** — activiteiten deden hem ter dege beseffen, dat — ook op dit punt — bij het Staatstoezicht op de Volksgezondheid een groot

hiat valt op te vullen. Het ontbreekt het Ministerie van Volksgezondheid en Milieuhygiëne aan juridisch geschoolde krachten bij het Staatstoezicht om boven uiteengezette klachten panklaar bij de Inspectie op tafel te leggen.

4. Met al het gezwoeg terzake het samenstellen van onweerlegbare klachten bleek nog geen einde te zijn gekomen aan de inspectorale bemoeienissen ten opzichte van „het eerste artikel, waaraan deze ambtenaren zich hebben te houden: de HANDHAVING der wetten en verordeningen, in het belang van de Volksgezondheid vastgesteld”.

Enige tijd na het verzenden van de — met moeite samengestelde — klachten kwamen oproepen om — als klager en deskundige — te verschijnen voor:

- a. de kantonrechter terzake wetsovertreding van de „ex-Sanitater” en
- b. het Medisch Tuchtcollege in verband met de klacht tegen diens werkgever, de — tot wetsovertreding aanzettende — huisarts.

Ook de verplichtingen in dit opzicht gaven de — zijn taak in dezen zéér serieus opvattende — Geneeskundig Inspecteur van de Volksgezondheid, talloze hoofdbrekens.

A. P. N. DE GROOT

Intelligentie voor f 25.--

TIEN MEDEWERKERS VAN de Consumentenbond stuurden door henzelf geschreven teksten naar de Akademie voor Wetenschappelijk Grafologisch Onderzoek te Amsterdam. Een instelling, die met de computer handschriften onderzoekt voor f 25.— per stuk. Ze kregen lappen computertekst terug met nogal gelijklopende karakterbeschrijvingen. Het lijkt, dat de geprogrammeerde uitspraken over „onbegrepenheid in de jeugd” en „behoefte aan sensatie” er vrij willekeurig uit zijn komen rollen. Ook de door de computer „intelligent” genoemde medewerkers werden er niet wijzer van.

Consumentenbond

ONLANGS HEEFT DE Consumentenbond zijn 450.000ste lid ingeschreven. De bond, die in 1952 is begonnen met 141 leden is inmiddels gegroeid tot de op twee na grootste consumentenorganisatie ter wereld. Alleen de organisaties in Groot-Brittannië en in de Ver. Staten zijn groter. Uitgedrukt in procenten van de bevolking is de Consumentenbond zelfs de allergrootste.

Homoepathisch kuuroord

HOMOEOPATHEN HEBBEN HET plan om in het Kurhaus te Scheveningen een modern zeekuuroord te vestigen. Er is een stichting, de Internationale stichting ter bevordering van de homeopathie en natuurgeneeswijze, Interbena, die deze plannen heeft voorgelegd aan de ministers van volksgezondheid en sociale zaken.

Fraai modewoord "ALTERNATIEF" moet ordinaire kwakzalverij bemantelen

EEN WARE KWAKZALVERS MANIFESTATIE werd vlak voor Pinksteren in het meditatiecentrum De Kosmos aan de De Ruyterkade in Amsterdam gehouden. Maar het woord kwakzalver of kwakzalverij viel er nauwelijks te beluisteren. Men had het over „alternatieve geneeswijzen” en het gonsde dan ook van de natuurgeneeswijze, de iriscopie, de piskijkerij, van handoplegging en homeopathie, acupunctuur, medische astrologie . . .

„Dag dokter” heette deze manifestatie, die niet minder dan drie dagen duurde. Mogen we P. van der Eijk van De Tijd geloven, dan waren er toch nog enige artsen, zoals de anthroposofische arts H. S. Verbrugh uit Rotterdam, de kritische arts, dr. W. Jemhoff, „vermoedelijk de enige specialist in Nederland die een bij de pijpen in bonte kleurenpracht uitlopende paarse broek draagt”. Een forum werd gepresenteerd door de medische socioloog dr. C. Aakster, maar er was warempel nog een vertegenwoordiger van de universiteitsgeneeskunst, prof. dr. A. de Froe, rector-magnificus van de Universiteit van Amsterdam.

En uit de mond van prof. De Froe hoorde Rob Sijmons van Vrij Nederland tenminste nog een paar zaken als kwakzalverij betitelen. Zoals de medische astrologie die de hoogleraar zonder meer als onzin bestempelde, de iriscopie die hij onbruikbaar vond voor de algemene diagnostiek en de uroscopie oftewel de piskijkerij die hij ook geen bruikbaar instrument vond.

In het vergeetboek

PROF. DE FROE vond overigens dat het jammer is dat het gebruik van bepaalde kruiden in het vergeetboek is geraakt. Hij meent dat er meer dan nu gebeurt, gebruik van gemaakt zou moeten worden. Maar dan uiteraard niet door onbevoegden! Ook de Voorburgse arts dr. L. F. Bakker heeft in zijn proefschrift „Kwakzalverij en onbevoegd uitoefenen der geneeskunst” (Assen 1969) die mogelijkheid bepleit.

In de Kosmos hoorde Rob Sijmons uit de mond van een vormingswerker allerlei bezweringsformules, zoals „We moeten van onze schoolse kennis af en weer terug naar de beleving”, „Ziekte is een symptoom van gezondheid”, „De alternatieve genezers benaderen de mens in zijn totaliteit; zij moeten het eigen regeneratievermogen van het lichaam versterken”, „Het subjectieve element moet in de geneeskunde terug”, „We moeten op een andere manier in ons lichaam kruipen”.

Ga daar maar aanstaan met een gezwel in de twaalfvingerige darm!

De arts Verbrugh, verbonden aan de medische faculteit te Rotterdam, richtte zijn critiek vooral op de naar zijn mening vastgeroeste en monopolistische „faculteitsgeneeskunde”

Bundel „Dag dokter”

EN DAT WOORDJE alternatief! Een naturopaat is een alternatieve genezer, net als een iriscopist . . . Neen, van het woordje kwakzalverij houdt men niet — dan maar beter de camouflage van het modewoord alternatief. Bij gelegenheid van de manifestatie in De Kosmos heeft een instelling in Amersfoort, de Horstink (telefoon volgens De Tijd 03490 - 11523) een documentatie uitgegeven, waarin een aan-

tal publicaties over alternatieve geneeswijzen zijn gebundeld. Compleet met een adressenlijst; daarin zijn ook artsen opgenomen, die alternatieve geneeswijzen als acupunctuur, natuurgeneeswijze of homeopathie beoefenen. Titel van de bundel „Dag dokter” . . .

„Een niet onbelangrijk deel van de adepten van de natuurgeneeswijzen verwerpt”, constateert Rob Sijmons in VN, „alles wat maar zweemt naar „wetenschappelijke methode”. Als toppunt van walging schijnt daarbij het begrip statistiek te fungeren (hetgeen aan gezichtsuitdrukking en toon bij het uitspreken van het woord ondubbelzinnig valt af te lezen). Daar is niets tegen in te brengen, iedereen kan verwerpen wat hij wil, maar

de gewone patiënt blijft in de kou staan: er zijn dan namelijk geen criteria meer om de waarde van een geneeswijze te bepalen. Wat uiteraard de deur naar de kwakzalverij wagenwijd openzet”, aldus Rob Sijmons.

Homoepathische zuinigheid kon wijsheid wel eens bedriegen

DE HOMOEOPATHIE DATEERT uit de laatste jaren van de 18de eeuw toen Hahnemann de idee ontwikkelde om het lichaam in zijn strijd tegen een ziekte te activeren door een hele kleine dosis te geven van die stof, die in grotere hoeveelheden dezelfde verschijnselen zou oproepen als de ziekte.

De homeopathie was toen de reactie op de gewoonte van die dagen om flink wat geneesmiddelen voor te schrijven en ingewikkelde recepten samen te stellen. Intussen is er veel veranderd, maar er zijn nog altijd beoefenaars van de homeopathie: bevoegden, dat wel. De arts A. van 't Riet doceert aan de Vrije Universiteit te Amsterdam als privaatscander de homeopathische geneesmiddelen-leer. Hij woont tegenwoordig in het Brabantse Mierlo, aldus weet een medewerker ons te berichten.

Dokter Van 't Riet, 58 jaar, was aanvankelijk huisarts in Den Haag, maar is onlangs naar Mierlo gekomen waar hij zich alleen nog maar met specialistische homeopathische geneeskundige hulp wil bezighouden. Het aantal patiënten dat hij in Brabant krijgt neemt snel toe, ofschoon hij het na een succesvolle praktijk in Den Haag juist wat kalmer aan wilde gaan doen.

„Je kunt je er als arts verschrikkelijk kwaad over maken dat je hier mensen krijgt die jarenlang mishandeld werden met allerlei medicijnen terwijl ze met zeer eenvoudige middelen kunnen worden genezen”, aldus de heer Van 't Riet. Hij kan melden dat er in Amsterdam veel belangstelling is voor zijn colleges. Hij verwacht dat de homeopathie steeds meer

bekendheid zal krijgen en dat de controle op de homeopathische geneesmiddelen ter hand zal worden genomen. „Nu wordt het een homeopathisch arts nog vaak onmogelijk gemaakt om een gedegen wetenschappelijke proef met een dergelijk geneesmiddel te doen aan een erkende kliniek.”

Slechts één percent

HET AANTAL HOMOEOPATHISCHE artsen is overigens niet groot in ons land: één procent. Vijftien procent van de artsen maakt vaak gebruik van homeopathische geneesmiddelen, aldus de heer Van 't Riet. In de hele EEG liggen de cijfers hoger: respectievelijk 3 en 20 pct. Volgens een ander statistisch gegeven van dokter Van 't Riet schrijft de homeopathische arts in ons land in kosten de helft voor van de geneesmiddelen die, per jaar en per patiënt, de „gewone” huisarts voorschrijft (dit laatste bedrag belooft thans ongeveer f 40).

Men zou eens moeten uitrekenen, vindt de heer Van 't Riet, hoeveel miljoenen men zou besparen als de geneeskunst meer dan nu zou inhaken op de homeopathische geneeswijze waarvoor de belangstelling wel toeneemt maar veel te traag, naar het oordeel van de heer Van 't Riet. Wij vrezen echter, dat de homeopathische zuinigheid, in 't groot aangepakt, wel eens danig de wijsheid kon bedriegen.

**LEDEN,
WERFT LEDEN!**

TV-criticus zag een "raar programma"

BESTAAT ER WERKELIJK helderziendheid? Die vraag kwam op 7 april aan de orde in de televisie-uitzending Diagnose. Men kan wel aannemen dat deze uitzending in veel huiskamers driftig is bekeken... en er de nodige verwarring heeft gezaaid. In de Tijd schreef de tv-criticus Herman Hofhuizen er over. Hij nam enige afstand van de zaak en schreef het volgende, geestige commentaar:

Men hoeft werkelijk niet eens zo helder te zien om te vermoeden dat dit typisch een onderwerp is voor Jac. van Belle. Nou, die zat de langgerekte, twee uur durende, séance voor. Hij werd overigens geassisteerd door Sonja Barend. Verder was natuurlijk een beroep gedaan op de onvermijdelijke deskundigen op dit gebied prof. dr. W. H. C. Tenhaeff en de paragnost Gerard Croiset, die overigens wegens ziekte niet in de studio aanwezig kon zijn. Je vroeg je onwillekeurig even af of hij dat niet had kunnen zien aankomen. Maar goed, hij legde wel op een uit 1967 daterend filmpje met doorslaand succes een stoelenproef af. Het produkt maakte louter op grond van de erbarmelijke beeld- en geluidskwaliteit een nogal louche indruk.

Het was ook voor de rest een raar programma: wat dat betreft paste het geheel in de sfeer van het ongewisse onderwerp, waarvan je toch al nooit weet of het nu thuis hoort in het kader van de volksuniversiteitachtige, populaire wetenschap, (ik hoor prof. Tenhaeff brommen), in die van de kwakzalverij of in die van de kermis-attractie. Een rijk geschakeerd panel, een drietal vreemd sturende paragnosten en de goochelaar Richard Ross slaagden er geenszins in de bestaande verwarring dienst-aangaande op te heffen.

Gaande de uitzending werd een stuk of vijf keer een gesprek-onderwerpje afgesneden omdat het „later nog aan de orde zou komen”. Op het moment zelf dacht ik steeds bij mijzelf: daar komt geen bal van terecht. En ik kreeg gelijk. Toch zou ik deswege niet graag aanspraak op ook maar de geringste paragnostische begaafdheid maken. Eerder vermoed ik, aldus besluit Herman Hofhuizen zijn tv-commentaar in De Tijd, dat het te maken heeft met enige ervaringen inzake het kijken naar forumachtige tv-programma's.

Uw contributie over 1974

Nog niet betaald? Onze penningmeester zal het nu graag ontvangen. Gireer nog vandaag f 10.-- op Postgiro 32237 of Gem. Giro K 1672 te Amsterdam.

Occultisme uit den boze, omdat het van den boze is?

„HEEL HET PARANORMALE een gevaarlijk en zelfs verboden terrein” — aldus de titel van een stuk dat de gereformeerde evangelisatiepredikant te Rotterdam, dr. K. J. Kraan in het dagblad Trouw schreef. Dr. Kraan is ook voorman van de charismatische beweging en als zodanig heeft hij geprotesteerd tegen het optreden van de „magiër”, zoals hij het noemt, Uri Geller — de variété-artiest, die zoals men weet „met zijn blik” horloges aan het lopen zet die jaren hebben stilgestaan, vorken en ander bestek buigt.

Dr. Kraan wijst er op, dat in de bijbel de magie al verboden werd. Mensen, die zich spelenderwijs in de manipulaties van een Uri Geller laten betrekken lopen grote gevaren. Want telkens weer zijn kwalijke gevolgen te duchten op psychisch en geestelijk terrein met depressies, angsten en zelfmoordneigingen.

Een redacteur van Trouw vindt, dat de Amerikaanse antropologe Ruth Benedict gelijk heeft, wanneer zij stelt, dat de secularisatie meer gaat ten koste van de godsdienst dan van de magie. Maar hij meent, dat het niet allemaal zo verontrustend is als dr. Kraan meent. Wel vindt hij het bedenkelijk dat dr. Kraan deze verschijnselen niet ziet als bijgeloof maar als gebruik (misbruik) van „demonische” krachten. „Dat Uri Geller het daarbij speciaal moet ontgelden is wat naïef; er zijn wel gekkere dingen. Dat dr. Kraan Uri's kunstjes onhandig bestempelt als „witte magie” komt ook voor zijn rekening”, aldus nog steeds de schrijver in Trouw, die vindt dat Tenhaeffs bewering dat parapsychologische verschijnselen bestaan wat voorbarig is.

Wat de schrijver in Trouw telkens weer verbaast is, dat men in het reformatische

volksdeel herhaaldelijk uitingen hoort, dat men van geestenbezwinging is teruggekomen, niet omdat die geesten niet zouden bestaan, maar omdat het uit de duivel zou zijn. „In een christelijk-gereformeerd catechisatieboekje van ds. Velema wordt uitdrukkelijk tegen spiritisme gewaarschuwd, niet omdat het onzin is maar omdat het niet mag”. Sinds kort, vertelt Trouw er nog bij, bezit Nederland trouwens ook een duivels-uitdrijvende dominee — maar die is hervormd.

Spiraaltje

DE SENSATIE VAN het optreden van de „door zijn blik vorken verbuigende” Israëlsche artiest Uri Geller is weer weggeëbd. Desniettemin is hem nog een proces aangedaan wegens zijn activiteiten, die ook op langere baan gevolgen zouden hebben. Zo beweert een Deense dame dat zij zwanger is geworden omdat Uri Geller met zijn magisch optreden het voorbehoedmiddel dat zij gebruikte, namelijk een spiraaltje, zou hebben „verbogen”, waardoor het spiraaltje zijn werking verloor.

Samuels in hoger beroep

DE HOOGBEJAARDE GEWEZEN arts dr. J. Samuels is van het vonnis van de Amsterdamse rechtbank, die hem een boete van 20.000 gulden had opgelegd, in hoger beroep gegaan. Van die 20.000 gulden was 5000 gulden voorwaardelijk met een proeftijd van drie jaar.

Samuels heeft inmiddels aan de dagbladen een rondschrijven doen toekomen met de snorkende titel: „De Samuels-therapie en vooral de Samuels-prophylaxis zijn door mij gemaakte ontdekkingen die een weldaad zijn voor de mensheid. Hij eindigt de brief met de oproep: „Landgenoten, steunt een Nederlander die ontdekt heeft, waarnaar sinds de tijd van Hippokrates tevergeefs werd gezocht”.

Bestuur van de Vereniging tegen de Kwakzalverij: A. P. N. de Groot, Arts te Hilversum, Voorzitter; Mevr. J. W. J. Vermeulen, Berkenrodestraat 23 te Haarlem, Secretaresse; L. Brest te Amsterdam, Penningmeester; Mr. J. E. Goudsmit, Kantonrechter te Haarlem; P. H. A. Poll, Dierenarts te Zelst; Mr. J. D. van den Berg, Vice-President Arrondissements-Rechtbank te Arnhem; J. E. Buijter, Apotheker, Farmaceutisch Inspecteur van de Volksgezondheid te Zwolle; P. L. Stal, Arts te Hilversum; J. M. de Haas, Tandarts te Heemstede; Mev. Drs. P. H. van Marle, Apotheker te 's-Gravenhage; J. Noord te Amsterdam; Adviserend bestuurslid: Dr. S. Lelie, Geneeskundig inspecteur van de Volksgezondheid in Zeeland, Middelburg.

Lidmaatschap van de Vereniging Incl. Maandblad min. f 10.—; voor studerende f 2,50. Adres voor het opgeven van leden en abonné's: Oranjelaan 6, Hilversum. Penningmeester: L. Brest, Argonautenstraat 19a, Amsterdam-Zuid. Postgiro van de Vereniging 32237 te Amsterdam. Gem. Giro K 1672.

BLZ. 26

Abonnement per jaar franco per post
bij vooruitbetaling f 10.—;
studerende f 2,50

Correspondentie Oranjelaan 6, Hilversum